

Azijos ir Šiaurės Amerikos transporto platformų analizė

Kristina Čižiūnienė*¹, Marija Kolosova¹, Živilė Gomienė², Liudmila Burinskienė¹

¹Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Saulėtekio al. 11, Vilnius, el. paštas: kristina.ciziuniene@vgtu.lt, marija.kolosova@stud.vgtu.lt, liudmila.burinskiene@vgtu.lt

²Vilniaus kolegija, Didlaukio g. 49, Vilnius, el. paštas z.gomiene@vuf.viko.lt

(Gauta 2020 m. sausio mėn.; atiduota spaudai 2020 m. balandžio mėn.; prieiga internete nuo 2020 m. gegužės 11 d.)

Anotacija

Transportas yra pagrindinis ir svarbus šalies ūkio elementas ir yra glaudžiai susijęs su šalies ekonominiais rodikliais. Transporto indėlis šalių ekonomikai svarbus, o tai skatina šios veiklos plėtros poreikį ne tik savo šalyje, regione ar žemyne. Šie procesai skatina ir naujų technologinių galimybių atsiradimą ir / arba plėtrą. Vienos iš tokių – tai transporto platformos. Transporto platformos yra paplitusios ne tik Europoje, bet ir kituose žemynuose. Šiame straipsnyje analizuojamos Šiaurės Amerikos ir Azijos rinkos, vertinamos jose veikiančios transporto platformos. Kad įvertinti minėtų šalių transporto sektorių ir jo indėlį į ekonomiką, visų pirma buvo atlikta lyginamoji analizė, kuri parodė, kad nagrinėjamu laikotarpiu stabiliai augo tik Šiaurės Amerikos ekonomika. Vertinant transporto platformas nustatyta, kad jų nėra daug, jos nėra per daug informatyvios ir neturi tarpusavio sąsajų.

Reikšminiai žodžiai: transporto platformos, rinka, BVP, Azija, Šiaurės Amerika.

Abstract

Transportation is a major and important component of the national economy and is closely related to the country's economic indicators. The contribution of transport to the economies of countries is important, and it drives the need to develop these activities beyond their own country, region or continent. These processes, in turn, stimulate new technological opportunities for the development and / or expansion. One of these is transport platforms. Transport platforms are widespread not only in Europe but also on other continents. This article analyzes the North American and Asian markets and evaluates the transport platforms operating in them. In order to assess the transport sector of these countries and their contribution to the economy, a comparative analysis was first carried out which showed that only the North American economy grew steadily during the period considered. The assessment of transport platforms found that there are not many of them and they are not too informative, and do not have interconnections.

Key words: Transport platforms, market, GDP, Asia, North America

Įvadas

Rinka – tai prekių ir piniginių santykių visuma, prekių ir paslaugų mainai tarp pirkėjų ir pardavėjų, vykstantys pagal prekinės gamybos ir cirkuliacijos dėsnius (Paunksnienė ir Liučvaitienė, 2009). Davulis (2009) teigia, kad rinka yra ekonominė mainų sistema, kurioje sąveikauja dvi grupės rinkos subjektų, turinčių skirtingus interesus: pirkėjai ir pardavėjai (vartotojai ir gamintojai). Martinkus ir Žilinskas (2008) pateikia trumpesnę rinkos apibrėžimą ir teigia, kad rinka – tai tokia mainų sfera, kurioje vyksta pirkimo ir pardavimo procesas. Vainienė (2005) teigia, kad rinka yra ekonominių mainų sistema, suvedanti pirkėjus ir pardavėjus. Tai – pirkimo ir pardavimo santykių visuma, kai pagrindinė informacija perduodama kainomis. Visų trijų autorių apibrėžimai šiek tiek skiriasi, tačiau juos vienija pagrindinė mintis, kad rinką sudaro ekonominiai mainai – pirkimas ir pardavimas. Šio mechanizmo varomoji jėga yra kaina. Todėl labai svarbu paminėti, kad per kainų mechanizmą rinka užtikrina išteklių, produktų ir pajamų paskirstymą bei jų naudojimą, o visą technologinį procesą padeda įgyvendinti logistiniai sprendimai ir transportas.

Transporto sektoriuje yra labai daug įvairaus dydžio įmonių, kurios konkuruoja tarpusavyje kaina ir atliekamo darbo kokybe, bei užimamu rinkos sektoriumi. Kiekvienam gamintojui yra labai svarbu, kad jo kroviny pasiektų paskirties tašką nepažeistas, laiku ir saugiai, o kiekvienas ekspeditorius nori bendradarbiauti tik su tokiais klientais, kurie laiku apmoka jiems išrašytas sąskaitas. Vežėjams yra svarbiausia, kad užsakovas, kurio kroviny yra gabenamas, būtų sąžiningas ir sumokėtų už atliktą darbą. Todėl galima teigti, kad transportas yra vienas iš svarbiausių šalies ūkio elementų, be kurio nebūtų įmanoma įsivaizduoti šiuolaikinės ekonomikos, be kurio kiekvienas žmogus negalėtų prekybos centruose rasti viską, ko tik pageidauja, negalėtų pasiekti bet kurio

pasaulio taško. Yra labai mažai verslo sričių, kurioms būdinga tokia plati veiklos geografija ir tokie stiprūs vidiniai įmonių-konkurenčių ryšiai. Pagrindinis šiuolaikinės logistikos tikslas yra greitas, efektyvus prekių pristatymas ir paslaugų atlikimas reikiamu laiku reikiamoje vietoje (Kolosova, 2019).

Automobilių transportas yra vienas iš populiariausių transporto rūšių dėl savo gero kainos ir kokybės santykio. Kiekvieną dieną aplink didmiesčius galima pastebėti didelį kiekį vilkikų, kurie važiuoja į pakrovimo ar iškrovimo vietas arba skuba pristatyti prekes tiesiai į prekybos centrus tam, kad iš pačio ryto parduotuvių darbuotojai galėtų savo klientams pateikti naują, papildytą prekių asortimentą. Tam, kad visas šis darbas vyktų sklandžiai ir efektyviai, transporto vadybininkai naudoja įvairius įrankius savo kasdieniame darbe, kurie palengvina jų darbą.

Dažniausiai tokiais įrankiais yra specialios transporto informacinės sistemos. Pasak Tautkevičienės (2015), „Informacinių srautų judėjimą galima apibrėžti kaip vieną iš transporto paslaugų efektyvumą nulemiančių rodiklių.“ Transporto informacinė sistema – tai sistema, padedanti apskaityti įvairius procesus: pradedant užsakymo pateikimu ir priėmimu, vežėjo arba transporto priemonės parinkimu, maršruto planavimu, formavimu, tarpinių pakrovimo arba iškrovimo vietų parinkimu; baigiant pirkimo ir pardavimo bei kitų reikalingų dokumentų suformavimu (Straispnių katalogas AUTH.LT, 2016). Be informacinių sistemų, taip pat yra transporto platforma.

Mokslinėje literatūroje dažniausiai yra pateikiama informacinių sistemų ir technologijų analizė transporto ir logistikos sektoriuje, tačiau informacijos apie transporto platformas nėra, arba nagrinėjami tik nežymūs pavieniai atvejai. Apie Europoje naudojamas transporto platformas egzistuoja tik įvairūs pasisakymai vežėjų arba pačių transporto platformų tinklapiuose, o apie Azijoje ar Šiaurės Amerikoje veikiančias transporto platformas informacijos nepakanka. Taip pat pastebima, kad transporto platformos šiuo metu yra susikoncentravusios tik į vieną joms rūpimą rinką ar regioną, todėl įmonėms, kurios dirba su keliomis rinkomis reikia naudoti kelias platformas klientų ar tiekėjų paieškai, taip sugaištant daugiau laiko ir pinigų.

Straipsnio tikslas – išanalizuoti Azijos ir Šiaurės Amerikos rinkose veikiančias transporto platformas.

Tyrimo metodologija

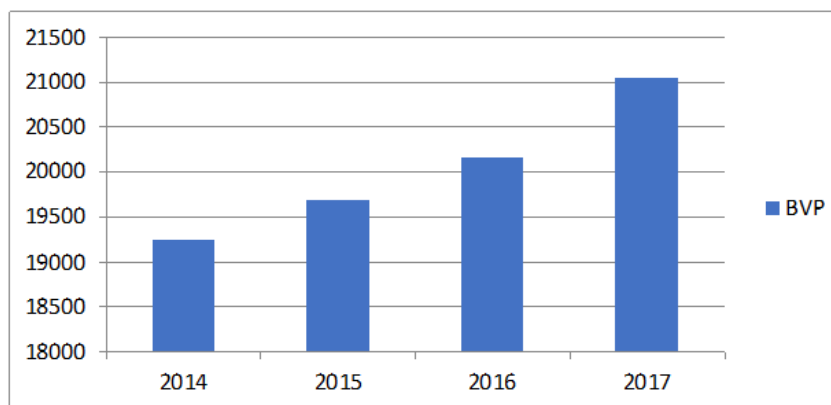
Transporto sektoriuje labai didelį vaidmenį atlieka transporto platformos, kurios padeda transporto įmonėms efektyviai išnaudoti savo turimus resursus ieškant naujų partnerių, mažinant sąnaudas ir didinant įmonės pelną. Transporto platformos Europoje yra vienas iš populiariausių įrankių, be kurių vadybininkai neįsivaizduoja savo kasdienybės. Šiose platformose jie randa patikimus naujus tiekėjus, klientus, naudingą informaciją apie krovinių bei vilkikų srautus juos dominančioje teritorijoje. Taip pat platformose įmonės gali jaustis saugios, kadangi dauguma jų siūlo teisininkų ir skolų išieškotojų paslaugas, jeigu staiga klientas jiems nesumokėtų ar įvyktų kitoks ginčas tarp partnerių. Europoje beveik kiekvienoje šalyje yra įsteigtos transporto platformos, kurios jungia transporto įmones iš viso regiono, o kai kurios siūlo ir įmonių iš NVS šalių regiono paslaugas. Tačiau Azijoje, kur gamyba vyksta nuolatos, tokių platformų yra žymiai mažiau ir jas rasti yra pakankamai sudėtinga, lygiai tokia pat situacija yra ir Šiaurės Amerikos transporto rinkoje. Todėl, mūsų požiūriu, svarbu susisteminti tokio pobūdžio informaciją.

Atsižvelgiant į tai, kad moksliniuose straipsniuose transporto platformos yra neanalizuojamos, siekiant susisteminti tokio pobūdžio informaciją bus atliekama analizė tokiais etapais: analizuojama Azijos ir Šiaurės Amerikos kelių transporto rinkos bei jų indėlis į BVP, taip parodant šio sektoriaus rinkos padėtį. Atsižvelgiant į tai, kad transporto platformos, ypač esančios ne Europoje, nėra nagrinėjamos ir nėra pakankamai informacijos, bus analizuojamos Azijos ir Šiaurės Amerikos rinkose veikiančios transporto platformos, kurias galima rasti internetinėje erdvėje. Todėl straipsnio tyrimo metodika labiausiai bus orientuota į informacijos sisteminimą, lyginimą ir apibendrinimą.

Rezultatai ir jų aptarimas

Šiuo metu Europos transporto sektorius sėkmingai plėtodamas savo veiklą ieško naujų rinkų ir galimybių jose. Todėl, kaip alternatyvas naujų rinkų potencialui, galima išskirti Azijos ir Šiaurės Amerikos rinkas. Siekiant įvertinti jų potencialą, reikšminga paanalizuoti šių rinkų generuojamą bendrą vidaus produktą (BVP) bei atlikti Azijos ir Šiaurės Amerikos kelių transporto rinkų, sukuriamos pridėtinės naudos, vertinimą.

Be Europos transporto rinkos dar didesnė rinka, kuri daro didelę įtaką pasaulio ekonomikai, yra Šiaurės Amerikos rinka. Šiaurės Amerikos BVP augimas matomas 1 paveiksle. Skaičiai pateikiami milijardais JAV dolerių.

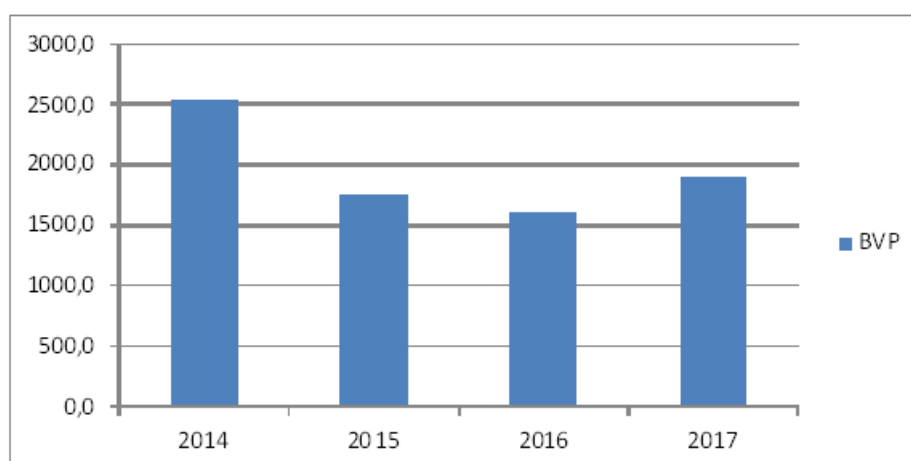

1 pav. Šiaurės Amerikos BVP 2014–2017 m. (www.worldbank.org)

Fig. 1 North American GDP for 2014-2017

Paveiksle matoma, kad, remiantis www.worldbank.org duomenimis, Šiaurės Amerikos BVP sparčiai augo visą nagrinėjamą laikotarpį, o didžiausias šuolis matomas 2017 m. JAV pajamos iš transporto sektoriaus 2017 m. sudarė 534,3 mlrd. JAV dolerių, tai sudaro 27,6 proc. viso šalies BVP, o Kanadoje, remiantis www.tradingeconomics.com duomenimis, šios pajamos buvo 65,2 mlrd. JAV dolerių, tai yra net 39, 4 proc. viso šalies BVP.

Kita rinka, kurią taip pat svarbu apžvelgti, yra Europai artimiausia – NVS šalių rinka. Šios rinkos BVP kaita matoma 2 paveiksle. Skaičiai pateikiami milijardais JAV dolerių.

2 pav. NVS šalių BVP 2014–2017 m. (www.worldbank.org)

Fig. 2 GDP of CIS countries in 2014-2017

Paveiksle matoma, kad, remiantis www.worldbank.org duomenimis, NVS šalių BVP nuo 2014 m. iki 2016 m. labai smuko (beveik 1000 mlrd. JAV dolerių), tačiau 2017 m. vėl išaugo ir šiuo metu siekia 1915,21 mlrd. JAV dolerių. Taip atsitiko dėl to, kad šį laikotarpį labai smuko visų šalių, o ypač Rusijos, ekonomika, tam turėjo įtakos rublio smukimas ir ekonominės sankcijos prieš Rusiją

iš JAV ir ES pusės. 2017 m. Rusijoje pajamos iš transporto sektoriaus sudarė 21,51 mlrd. JAV dolerių, tai yra 13,6 proc. viso šalies BVP, Kazachstane šios pajamos sudarė 1,18 mlrd. JAV dolerių, tai yra 7,4 proc. viso šalies BVP, o Baltarusijoje šios pajamos buvo 0,72 mlrd. JAV dolerių, tai sudarė 13,2 proc. viso šalies BVP. Remiantis šiais duomenimis galima teigti, pajamos iš transporto sektoriaus NVS šalyse yra mažesnės nei ES šalyse, o tam galėjo padaryti įtaką įvairios ekonominės sankcijos prieš Rusiją, rublio nepastovumas bei didelė šios šakos šešėlinė ekonomika Rusijoje, pavyzdžiui, yra labai daug vežėjų, kurie dirba kaip privatūs asmenys ir nedeklaruoja gaunamų pajamų, todėl šios sumos neatsispindi bendruose šalies rodikliuose. Tikėtina, kad kitose NVS šalyse gali būti panaši situacija.

Atlikus šią analizę matoma, kad nagrinėjamu laikotarpiu, nuo 2014 m. iki 2017 m., stabiliai augo tik Šiaurės Amerikos ekonomika. Taip pat, galima teigti, kad transporto sektorius itin prisideda prie nagrinėjamų šalių BVP.

Tačiau reikia nepamiršti, kad kiekvienoje rinkoje transporto sektoriaus atstovai stengiasi automatizuoti savo darbą ir siekti kuo geresnių rezultatų. Tam, kad būtų įmanoma tai pasiekti, transporto vadybininkai naudoja įvairius įrankius, (pavyzdžiui, transporto biržas) padedančius jiems kasdieniame darbe.

Taigi, transporto platformos yra paplitusios ne tik Europoje, bet ir kituose žemynuose, pavyzdžiui, Šiaurės Amerikoje ar Azijoje. Nors mums jos nėra girdėtos ar žinomos, labai svarbu aptarti, kokias paslaugas siūlo šių programinių įrangų kūrėjai ir kuo jos skiriasi nuo Europos platformų. Toliau aptariamos transporto platformos, kurios veikia Šiaurės Amerikoje ir Azijoje:

1. **Supply Chain Wizzard** yra platforma, kurią įkūrė dr. Evren Ozkaya tikėdamas, kad dabar žmonės gyvena fenomenaliais laikais, kai technologinių naujovių diegimo greitis atitinka eksponentiškai didėjančių duomenų prieinamumą jo aukščiausiame sudėtingumo ir nepastovumo lygmenyje. Šis greitis suteikia dideles galimybes pasaulio verslo lyderiams atlikti veiksmus tam, kad galima būtų pakeisti savo galutinius veiklos rezultatus į geresniąją pusę, taip pat pagerinant milijardų gyvenimą mažesniais prekių ir (arba) paslaugų kainomis, turinčiomis didesnę prieinamumą. Platforma labiau skirta gamintojams (pardavėjams), kadangi akcentuojamas yra prekių saugumas, jų keliavimo stebėjimo galimybė, taip pat galimybė stebėti, kokiomis sąlygomis gabenamas produktas, ar išlaikomos jo laikymo sąlygos. Klientas savo krovinį gali stebėti visą parą tiek jį gabenant vilkiku, tiek laikant sandėlyje. Ši platforma internetiniame puslapyje nėra nurodoma, ar joje yra įdiegta transporto biržos paslauga, ar ne (www.supplychainwizzard.com).
2. **CX North America** yra transporto platforma, įkurta 2000 m., kuri daugiausia veikia JAV ir Kanadoje. Ši platforma skirta tiek vežėjams, tiek gamintojams ar pardavėjams, tiek ekspeditoriams. Platforma siūlo galimybę realiu laiku stebėti vežėjus ir krovinio gabenimo maršrutą, taip pat realiu laiku matyti, ar kroviny s vėluoja ir gauti išpėjimus apie galimus vėlavimus, sistema pati gali apskaičiuoti preliminarų atvykimo laiką, automatiškai po kiekvieno vežimo sistema išsiunčia pristatymo patvirtinimo dokumentus ir yra suformuojamos sąskaitos, tai labai sumažina vadybininko darbą išrašant sąskaitas ir įkeliant reikiamus dokumentus į sistemą. Taip pat kaskart pasirinkus tam tikrą vežėją vadybininkas gali matyti, kokia yra jo vežimo istorija, susisiekti su kitomis įmonėmis, bendradarbiausiomis su šiuo vežėju ir gauti rekomendacijas. Be to, kiekvienas naudotojas gali turėti savo vežėjų, ekspeditorių ar gamintojų ratą – taip kuriamas saugumo ir patikimumo jausmas platformoje (www.cxamerica.com).
3. **Uship** platforma įkurta 2004 m. JAV. Įmonė turi 17 filialų visame pasaulyje, daugiausia Šiaurės ir Pietų Amerikoje. Šioje platformoje gali dirbti ir vežėjai, ir gamintojai, ir ekspeditoriai. Svarbiausia pasirinkti sau tinkamą profilį. Platformoje yra akcentuojama, kad labai svarbu tai, kaip įmonės save pateikia jų sistemoje, kadangi pirmas išpūdis gali nulemti, ar vežėjas gaus užsakymą arba atvirksčiai, ar gamintojas atrodys pakankamai patikimas ir jo kroviny s bus greitai ir saugiai nugabentas į reikiamą tašką. Todėl platformoje yra galimybė

užpildyti savo duomenis, pateikti išsamų aprašymą apie įmonę, pateikti savo nuotrauką ar įmonės logotipą, galima įkelti dokumentus, patvirtinančius turimą draudimą ir įmonės registraciją. Taip pat platforma siūlo mobiliąją programėlę, kuri padeda efektyviai valdyti užsakymus. Sistemoje įmonės gali nustatyti savo buvimo vietą arba perduoti savo transporto priemonių buvimo vietą tam, kad užsakovai galėtų apsispręsti, ar jiems tinka šis partneris, ar ne. Taip pat čia galima dalyvauti transporto konkursuose, pateikti savo kainų pasiūlymus ir vertinti partnerius, su kuriais dirbama. Be to, platformos internetiniame puslapyje teigiama, kad jie užtikrina, jog už suteiktas paslaugas bus apmokėta – tai kuria didesnę saugumo jausmą platformoje. Tam, kad būtų išvengta permokėjimo už gaunamą paslaugą, klientas gali pasitikrinti, kiek už panašius vežimus yra mokėta pastaruoju metu ir įsivertinti, ar suma tinkama (www.uship.com).

4. **Freightos** transporto platforma įkurta 2012 m., jos pagrindinis ofisas yra Kinijoje, o filialai klientus aptarnauja JAV ir Didžiojoje Britanijoje. Platforma siūlo paslaugas visiems tiekimo grandinės atstovams visame pasaulyje. Taip pat šioje platformoje pateikiami visi įmanomi transportavimo variantai – transportavimas vilkikais, laivais ar oro transportu – klientui reikia tik pasirinkti jam labiausiai tinkamą variantą. Tai padaryti paprasta, kadangi kartu su pasirinkimais yra nurodoma ir kaina už paslaugas, ir preliminarus transportavimo laikas, tai ir nulemia kliento pasirinkimą. Platformoje galima parašyti atsiliepiamą apie partnerį, su kuriuo yra tekę bendradarbiauti ir net gi įvertinti paslaugų kokybę. Platformoje galima bendrauti tarpusavyje, sekti savo krovinių realiu laiku, taip pat yra klientų aptarnavimo centro paslauga, kuri veikia visą parą, 6 dienas per savaitę ir gali atsakyti į bet kokius naudotojams išskylančius klausimus. Šios platformos internetiniame puslapyje yra nurodoma, kad kaina vienam naudotojui yra 44,07 Eur/mėn. (www.freightos.com).
5. **Ezyhaul** transporto platforma, kurios pagrindinis ofisas yra Singapūre, o filialai yra Malaizijoje, Tailando Karalystėje ir Indijoje. Pagrindinis šios platformos dėmesys yra skiriamas Rytų Azijos regionui, siūlomas transportas yra įvairių dydžių ir ypatumų vilkikai. Šia platforma gali naudotis visi tiekimo grandinės dalyviai. Internetiniame jų puslapyje teigiama, kad platformoje užtikrinamos konkurencingos kainos, visi vežėjai yra patikrinami platformos darbuotojų, kiekvienas vežėjas turi draudimą, nėra jokių popierinių dokumentų – viskas pateikiama elektroniniu būdu, galima sekti savo krovinį ar vilkiką realiu laiku, taip pat visą parą veikia klientų aptarnavimo centras, į kurį galima kreiptis visais rūpimais klausimais (www.ezyhaul.com).
6. **AvtoTransInfo** yra transporto platforma, veikianti Rusijoje, tai yra didžiausia platforma šioje šalyje, kuri buvo įkurta 1996 m. Platforma savo klientams siūlo galimybę skelbti ir peržiūrėti pasiūlymus transportui ar kroviniams, taip pat pagalbą kylant ginčams tarp partnerių, naudotojų reitingavimą, jų vadinamąjį „šviesoforą“, kurį naudojant galima patikrinti įmonę, su kuria planuojama bendradarbiauti, net 25 skirtinguose internetiniuose puslapiuose, forumą, kuriame skelbiami nesąžiningi naudotojai bei galimybę įsigyti draudimą per pačią platformą internetu. Platformos internetiniame puslapyje teigiama, kad jie neišskiria nei vieno kliento, todėl tiek vežėjai, tiek krovinių savininkai apie naujus pasiūlymus sužino iš karto, kai tik jie paskelbiami platformoje. Taip pat siūloma galimybė skelbti visus dokumentus internetu, galimybė gauti ir išrašyti sąskaitas platformoje, tai sutaupo vadybininkų laiką ir sumažina kaštus. Ši platforma taip pat turi savo mobiliąją programėlę, kuri leidžia naudotis platforma bet kurioje vietoje. Vienas iš jų skelbiamų privalumų yra galimybė sukurti savo gerai žinomų partnerių ratą ir, atsiradus kroviniui ar laisvam automobiliui, galima iš karto jiems apie tai pranešti. Platformoje veikia klientų aptarnavimo centras, kuriam galima užduoti savo klausimus (www.ati.ru).
7. **20tonn.kz** yra transporto platforma, įkurta tik 2016 m. Kazachstane. Tai pirmoji tokio tipo platforma šioje šalyje, kuri, internetinio portalo www.kapital.kz teigimu, turėtų padėti šaliai modernizuoti savo transporto sistemą ir sumažinti šešėlinę ekonomiką šioje srityje. Platforma

siūlo naudotojų reitingavimo sistemą, krovinių sekimo galimybę, tikina, kad pasiūlymą su tinkama kaina klientas gaus per 10 minučių, kiekvienas klientas gali peržiūrėti krovinių bei jų vežimo kainų istoriją, taip pat yra rodomi pranešimai apie naujai užregistruotus krovinius. Ši platforma yra sukūrusi savo mobiliąją programėlę, kuri veikia visose operacinėse sistemose, kurioje veikia ir interaktyvus žemėlapis, rodantis kelių būklę, vilkiko judėjimą ir jis turi galimybę apskaičiuoti reikiamą maršrutą. Platforma jungia logistikos įmones iš Kazachstano, Rusijos, Baltarusijos ir Kirgizijos (www.20tonn.kz).

Iš pateiktų pavyzdžių matoma, kad transporto platformos veikia ne tik Europoje, bet ir Azijoje bei Šiaurės Amerikoje, jų teikiamos paslaugos yra labai panašios kaip ir Europos platformų. Tačiau taip pat matome, kad 2 iš 7 įvardintų platformų savo veiklą vykdo ne viename, o iš karto net keliuose žemynuose, taip apimdamos didesnę vartotojų rinką. Ieškant transporto platformų šiuose regionuose buvo pastebėta, kad jų yra labai mažai, rasti tokias platformas yra gana sudėtinga, kadangi dažniausiai pasitaikančios biržos veikia Europoje. Taip pat buvo pastebėta, kad šių rinkų platformose nėra nustatytos viešai matomos kainos – tik 1 iš 6 platformų buvo nurodytas kainininkas, o Europos rinkos platformos mielai dalinasi savo teikiamų paslaugų kainomis ir dažnai išskiria net kelis skirtingus mokėjimo planus. Net 5 iš 7 platformų buvo paminėta, jog yra galimybė parašyti atsiliepimą apie partnerį arba pateikti jo įvertinimą – Europoje iš aptartų platformų tokią galimybę siūlo tik pusė.

Ieškant įvairių sistemų internetinėje erdvėje buvo pastebėta, kad Azijoje šias platformas rasti yra daug lengviau nei Šiaurės Amerikoje, o Europoje transporto platformų yra dar daugiau – beveik kiekviena Europos valstybė turi savo transporto platformą. Tai parodo, kad šioje rinkoje transporto sistemos yra išvystytos daug geriau, o transporto rinka tik auga ir tobulėja. Todėl galima teigti, kad būtina jungtis tarp šių dviejų rinkų – gerai Europoje išvystyta transporto platforma, kuri padidintų abiejų rinkų transporto efektyvumą.

Išvados

1. Transporto platformos dažniausiai būna orientuotos tik į vieną joms rūpimą rinką ar regioną, todėl įmonėms, kurios dirba su keliomis rinkomis, reikia naudoti kelias transporto platformas, bet tuo atveju daugiau sunaudojama ir laiko, ir pinigų.
2. Atlikta analizė atskleidė, kad nagrinėtu laikotarpiu, nuo 2014 m. iki 2017 m., stabilumą ir ekonomikos augimą išlaikė tik Šiaurės Amerika. Tai parodė BVP augimas.
3. Skirtingose rinkose transporto sektoriaus įmonės automatizuoja savo veiklą, tam kad pasiektų kuo efektyvesnių rezultatų. Efektyvumui užtikrinti naudojami įrankiai, tokie kaip transporto platformos, kurios leidžia gerinti darbą.
4. Atlikus transporto platformų analizę pastebėta, kad Azijoje internetinėje erdvėje surasti transporto platformas lengviau nei Šiaurės Amerikoje. Europoje transporto platformų yra žymiai daugiau, kadangi kiekviena valstybė gali pasiūlyti savo platformą. Sujungus dviejų rinkų transporto platformas, būtų pasiektas abiejų rinkų transporto efektyvumas.
5. Transporto platformos yra būtinos organizuojant kiekvienos transporto įmonės veiklą, jeigu įmonė nori išsilaikyti rinkoje ir būti konkurencinga.

Literatūra

1. Davulis, G. (2009). *Ekonomikos teorija: Vadovėlis aukštųjų mokyklų studentams*. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.
2. Kolosova, M. (2019). Transporto platformos plėtros galimybės Azijos rinkoje. Bakalauro baigiamasis darbas. Vilnius, VGTU.
3. Martinus, B., Žilinskas, V. (2009). *Ekonomikos pagrindai*. Kaunas: Technologija.
4. Oficialus transporto platformos 20tonn.kz puslapis (2018). Prieiga per internetą: <www.20tonn.kz>
5. Oficialus transporto platformos AvtoTransInfo puslapis (2018). Prieiga per internetą: <www.ati.ru>

6. Oficialus transporto platformos CZ North America puslapis (2018). Prieiga per internetą: <www.cxamerica.com>
7. Oficialus transporto platformos Ezyhaul puslapis. (2018). Prieiga per internetą: <www.ezyhaul.com>
8. Oficialus transporto platformos Freightos puslapis (2018). Prieiga per internetą: <www.freightos.com>
9. Oficialus transporto platformos Supply Chain Wizzard puslapis (2018). Prieiga per internetą: <www.supplychainwizzard.com>
10. Oficialus transporto platformos Uship puslapis (2018). Prieiga per internetą: <www.uship.com>
11. Statistinių duomenų šaltinis Worldbank (2019). Prieiga per interanetą: <www.worldbank.org>
12. Paunksnienė, J., Liučvaitienė, A. (2009). Mikroekonomika. Vilnius: Technika.
13. Tautkevičienė, S. (2015). Informacinių srautų judėjimo tarp transporto grandinės dalyvių analizė. *Inžinerinės ir edukacinės technologijos = Engineering and educational technologies*. Kaunas: Kauno technikos kolegija. 2015, nr. 2, p. 219-225. ISSN 2029-9303.
14. Straispnių katalogas AUTH.LT. *Transporto informacinės sistemos: kas tai ir kada reikalinga?* http://www.auth.lt/transporto-informacines-sistemas-kas-tai-ir-kada-reikalinga/?fbclid=IwAR0yZG59dvjc8g2Kk3EISp6f-dYThfPT0cGB66FR5tmAQ2gNS8Agh_cIII
15. Vainienė, R. (2005). *Ekonomikos terminų žodynas*. Vilnius: Tyto alba.

Analysis of Asian and North American Transport Platforms

(Received in January, 2020; Accepted in April, 2020; Available Online from 11th of May, 2020)

Summary

The country's transport sector is one of the most productive and has great prospects. Transport is closely related and have an impact on the country's economic indicators. Today, transport is unimaginable without the technological innovations and opportunities that affect the performance of companies.

Transport platforms are a work tool that can improve performance, but it is noticeable that, at present, their focus is on one single market of interest, and multiple platforms require multiple platforms, thus wasting time and money.

In this article, a comparison of the Asian and North American road transport markets revealed that only North American economy grew steadily during the period from 2014 to 2017. The markets of the countries are trying to automate their work in the transport sector and achieve better results, which are achieved by the use of transport platforms, which speed up the work processes. Transport platforms are used not only in Europe but also on other continents. Not all transport platforms are known and their service package is different from the European platforms. The paper discusses transport platforms that operate in North America and Asia. There are three transport platforms in North America and four in Asia. Some are more accessible, some less so. Transport platforms in Asia and North America are similar to European ones. Analysis of platforms in Asian and North American markets has shown that they are small and quite complex. The European market offers a much wider choice of transport platforms as almost all countries have their own platforms. In Europe, the use of transport platforms is much better developed, which allows us to make decisions as the market grows and improves. In order to achieve more efficient transport results, several markets should be combined. And this can be done by automating processes that deliver more effective results.